ชื่อเรื่องวิจัย การพัฒนากฎหมายอาชญากรรมคอมพิวเตอร์ของประเทศไทยเพื่อการป้องกัน และปราบปรามการฉ้อโกงหลอกลวงทางคอมพิวเตอร์ (Computer related fraud) ในบริบทเศรษฐกิจดิจิทัล

ผู้วิจัย รศ.คณาธิป ทองรวีวงศ์

ปีที่วิจัย 2562

บทคัดย่อ

การฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ เป็นอาชญากรรมคอมพิวเตอร์หรืออาชญากรรมไซเบอร์ชนิดหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบในหลายมิติ ทั้งความเสียหายต่อทรัพย์สินและความปลอดภัยทางสารสนเทศ อาชญา-กรรมดังกล่าว มีความซับซ้อนและประกอบด้วยพฤติกรรมหลายรูปแบบ ในการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ปี พ.ศ. 2560 สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญของการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมนี้ เนื่องจากแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา14 (1) เป็นฐานความผิดเฉพาะสำหรับอาชญากรรมดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาสภาพพฤติกรรมการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ในระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ประกอบกับกฎหมายต่างประเทศแล้ว มีประเด็นว่า มาตรา 14 (1) ครอบคลุมพฤติกรรมการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์ที่มีรูปแบบและลักษณะการกระทำอันหลากหลายได้เพียงใด งานวิจัยนี้ จึงจำแนกการฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์เป็น 4 กลุ่มพฤติกรรม กล่าวคือ การฉ้อโกงที่กระทำต่อระบบหรือการประมวลผลโดยอัตโนมัติ การฉ้อโกงในระบบการชำระเงินอิเล็กทรอนิกส์ การฉ้อโกงประเภท “Phishing” การฉ้อโกงประเภท “Scam และศึกษาการปรับใช้มาตรา 14 (1) โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็น ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการปรับใช้มาตรา 14 (1) หลายประการ เช่น องค์ประกอบการกระทำจำกัดเฉพาะ “นำข้อมูลเข้าสู่ระบบ” จึงไม่ครอบคลุมการกระทำทางเทคนิคอื่น เช่น แก้ไข ลบ รบกวนขัดขวาง ฯลฯ องค์ประกอบ มีข้อจำกัดด้านเนื้อหาของข้อมูลว่าจะต้องเป็นข้อมูลปลอม เท็จ หรือบิดเบือน จึงไม่ครอบคลุม การฉ้อโกงหลอกลวงทางคอมพิวเตอร์ ที่กระทำต่อระบบหรือการประมวลผลโดยอัตโนมัติ โดยไม่ได้ใช้ข้อมูลเท็จเพื่อหลอกลวงมนุษย์ จึงนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขมาตรา 14 (1) รวมทั้งนำเสนอกฎหมายต้นแบบความผิดฐานฉ้อโกงทางคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงแก้ไขกฎหมายไทยให้สอดคล้องกับหลักการสากลต่อไป